

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. — **Obojno izdanje stane:**
 za jeden mesec . . . f. — 90, izven Avstrije f. 1.40
 za tri mesece 2.80
 za pol leta 5.00
 za vse leto 10.00
 Na naročbe brez priložne naročilnice se ra jemlje azir.
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računje po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega avadnih vrstic. Poslana osmetnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana so ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamskoje in oglase sprejema **upravnništvo** ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Deželni zbor istrski.

IX. seja dne 10. februarja 1894. (Konec).

Dr. Dukičevo interpelacijo prečital je predsednik v izvodu, vprašanja pa doslovno. Potem jo je izročil vladnemu zastopniku.

Posl. Jenko čita interpelacijo na c. kr. vlado glede rabe hrvatskega in slovenskega jezika pri dopisovanju c. kr. oblasti z občinami. To velesnemivo interpelacijo priobčimo v soboto zjutraj.

S to interpelacijo postopal je predsednik istotako, kakor s prejšnjo Dukičevo.

Za tem je prešla zbornica na dnevni red. Posl. B u b a poroča v imenu finančnega odseka o preosnovi uradov dež. odbora ter predlaga:

1. Naj se odobri nova osnova uradnikov in slušabnikov dež. odbora — s odpravo jednega mesta oficijala X. plačilnega razreda — s dotičnimi plačami, kvitkveniji, službenimi doplačili, kakor tudi vsami predloženimi razredi, izvsemši plačo ravnatelja gospodarskega zavoda, katera se mu povisuje na letnih 2800 gld. z dvema petletnima doplačiloma po 200 gld. ter da se nova sistemizacija vseh službenih mest povsem isjednači z odgovarjajočimi razredi državnih uradnikov.

2. Deželnemu odboru se nalaga, da preučí vprašanje o tehniškem oddelku, pa da poroča dež. zboru, ali se ima ta oddetek pridržati tudi v bodoče in pod katerimi pogoji.

3. Članek obseva 10 točk, koje govoro o plači uradnikov, o doplačilih, o pokojnini, o letih službe, o prehodu iz jednega plačilnega razreda v drugega, o mestu in sposobnostih uradnikov.

K tej poslednji točki stavlja posl. Jenko nastopni predlog:

Vsak novi uradnik, ki se ima sprejeti v bodisi koje deželno službo (ne izvsemši kreditni zavod), dokazati mora na nedvomljiv način tudi, da je popolnoma smožen dveh deželnih jezikov (hrvatskega ali slovenskega in italijanskega) v govoru in pisavi.

Ta določba velja tudi za sedanje uradnike za slučaj, da imajo biti imenovani v kak višji plačilni razred.

(V ostalom, kakor predlaga finančni odbor).

Predsednik izjavlja, da ne more dati v razpravo tega predloga, ker ni sestavljen v jeziku dež. zbora.

Večina dež. zbora odobrila je potem vso osnovo.

Posl. L i u s poroča v imenu istega od-

seka o obračunu deželnega poljedelskega zaklada za leto 1892.

Pri splošni razpravi stavlja posl. Mandić sledeči predlog:

Z ozirom na dosedanje delovanje dež. gospodarskega sveta, ki ni drugega kakor zavod za potalijandevanje te dešele in zapreka hrvatskemu in slovenskemu ljudstvu v njega zdravem gospodarskem napredku, predlagam, da se ne odobri predloženi obračun za leto 1892.

Tudi tega predloga ni dopustil predsednik v razpravo pod pretvazo, da ni pisan v jeziku zbora.

Večina je odobrila obračun. Posl. Venier poroča v imenu istega odseka o proračunu deželnega poljedelskega zaklada za leto 1894.

Posl. Mandić stavlja nastopni predlog:

Z ozirom na dosedanje delovanje dež. gosp. sveta, koji ne razume niti od daleč svoje naloge in ki deluje jedino na korist italijanskega ljudstva te dešele in na odkrito našo škodo ter v nasadovanje gospodarskega napredka Hrvatov in Slovencev, predlagam, da se preide na dnevni red preko predloženega proračuna.

Zopet ista pesem: predlog ne more v razpravo, ker ni pisan v jeziku zbora.

V podrobni razpravi pohvalil je „zurneri“ posl. Babuder „najzaslužnejša“ delovanje kulturnega sveta.

Proračun se je odobril.

Predlog poljedelske skupščine na Dunaju glede na preustroje zemljišnega, obrtaega in osebnega davka in glede na statistiko poljedelstva se odobri.

Preko prošnje Marije Snidaricoh da se jej podaljša miloščina, prešlo se je na dnevni red.

Posl. Constantini poroča v imenu politično-gospodarskega odseka o zakonskem načrtu glede gradnje in vzdrževanja javnih in ne obratnih cest.

Posl. Jenko stavlja pri glavni razpravi sledeči predlog:

Preko predloga politično-ekonomnega odbora preide se na dnevni red.

Deželnemu odboru naroča se, da temeljito prouči to zadevo in da v bodočem zasjedanju predloži nov zakonski načrt v smislu, da bo de zastopanje občin v cestnih odborih določeno ne samo na podlagi davčnega predpisa, nego ob enom tudi na podlagi števila prebivalstva. Dalje v smislu, da se nekoje dosedanje okrajne in tudi bodoče nove ceste proglasijo za deželne ceste.

Ob enem dogovarja naj se deželni od-

bor c. kr. vlado, da bi država prevzela nekoje ceste, ki so večje važnosti za njo nego za deželo.

(Razlozi za ta predlog so tehtni. Obzrlujem, da jih prijavi ne morem, ker mi je v sedanjih razmer v tem zboru zabranjeno navajati jih ustmeno in tudi štiti jih.)

Posl. Flego čita na to:

Popolnoma se zlažem in podpiram predlog spoštovanega poslanca Jenka, da se preko predloženega zakona za gradnjo cest preide na dnevni red, ter priporočam, da se namesto predloženega zakonskega načrta vendar enkrat začne zidati toli potrebna cesta po buzetnem Krasu, za katero se je že v letu 1890 sklenilo v tem deželnem zboru, da se s tega Krasa vsaj do jedne železniške postaje dodela cesta.

Dobivši predlog posl. Jenka pravi predsednik, da je bil predlog pripravljen že popred, da bi se bil moral popred izročiti. Na Flegov predlog se predsednik niti ne osira.

Posl. dr. Laginja reče italijanski:

Doda se mi, da se velespoštovani g. predsednik nekaj dni sem nahaja v velikem protislovju glede na tolmačenje notranjega pravilnika z ozirom na razpravo zbornice. Ako mu vročimo svoj predlog popred, tedaj se izgovarja spoštovani gosp. predsednik, da ne more sprejeti, ker ni podnešen v razpravnom jeziku — t. j. italijanskem; ako predlagamo svoj predlog, ki je bil sestavljen — recimo zadnjič — tokom razprave katorkakoli predmeta, kar pomeni prav za prav predlog, pravo kritiko predmeta, predloženega zboru, tedaj nam pa pravi: morali ste mi ga izročiti popred, da si more predsedništvo prirediti prevod, ali kakov drugi sličen odgovor.

Zdaj mislim, da bi nam moral spoštovani gosp. predsednik povedati kaj jasnejega in držati se jednega ali drugega po njem vaprjetega načela, da bodemo vedeli tudi mi, v kakem položaju se nahajamo. Potem se morda sporazumemo, ali na ta način kakor postopa sedaj, mislim, da se ne sporazumemo.

Predsednik zaključí na to sejo.

Politiške vesti.

Deželni zbor gorški zaključil se je dne 20. t. m. V poslednji seji govoril je poslanec Verzegnassi proti pol. društvu „Sloga“, češ, da ne pripoznava prava, po katerem bi smela „Sloga“ odpreti obrtno šolo, za katero je prosila podpore 1000 gld. od dež. zaklada. Izjavil je, da je finančni odsek odobril z vedno glasov izjavo, da ne pripoznava tega prava.

Mladenšč skoči, objame mater za glavo in jo poljubi na čelo.

„Milan! Milan! Lehkoumni človek!“ odvrne gospa Milička, ki je poslušala sinovo povest z nekim akritivnim veseljem — „ali si pomislil kaj bo iz tega, ali si pomislil, da moraš postati cel človek prej, ko se greš ženit.“

„Sem, mila mati, o vsem sem mislil, ne kot lehkoumni mladenič, ampak kot mož, ki ima resno voljo. Pred očmi mi je stal vedno naš dvorec, kateremu si ti mila duša, katerega spreminjaš ti v raj. Videl sem tebe, dobro dušo, sredi dvorca, sredi lepega kraja; videl sem pri tebi Anko kot svojo izvoljenko, ki te ljubi, kakor te ljubim jaz; in kadar mi je duh zrl v daljno bodočnost, videl sem, kako skačejo vnuki okoli dobre moje matere, kako jih ona miluje in božka, veseleč se, da Miličev rod ne izumre —“

„Milan! Ti si znorel!“ pokrega ga mati, a tajna solza veselja utrne ji na roko.

„Oh, ne kvari mi tega sna, mati, stori, da se uresniči, da bodem srečen. Morda bi ti bilo ljubše, da sama životariš do puste starosti v pustem dvoru? Mordabi ti bilo ljubše,

Sploh pa da „Slogina“ prošnja ni dovolj utemeljena in zaradi tega je predlagal, naj se vrne prošnja dež. odboru, kateri naj jo proučuje in poroča o njej prihodnjega leta. Posl. Maurovich je razložil zatem proračun za leto 1894. V tem proračunu je posebne važnosti točka, katera kaže, da pokrajini ni treba več doplačevati za zemljiško odvezo. Načrt zakona za volilno pravo učiteljev (sprememba zakona iz leta 1864) vrnil se je tudi odseku v proučevanje, nasprotno pa je zbor deloma ugodno rešil načrte za poboljšanje stališča učiteljev v raznih okrajih pokrajine. S to točko je zaključil dež. glavar gof Fran Coronini zasjedanje, valed poziva vladnega poverjenika.

Z Dunaja poročajo, da je bilo večeraj pri ministru-predsedniku posvetovanje, o katerem smo sporočili že v zjutranjem današnjem izdanju našega lista. Tega posvetovanja udeležili so se razni ministri, predsednik poslanske zbornice in načelniki koalirnovanih strank. Določili so program delovanja posl. zbornice do Velike noči. V tem programu pa se je obziralo posebno na to, da zamore tudi proračunski odsek posvetovati se o proračunu do Velike noči.

Razprava proti „Omladini“. Obsodbo zatoženih članov „Omladine“, katero smo objavili v današnjem zjutranjem izdanju med „najnovejšimi vestmi“, moramo popraviti v tem, da je bilo oproščenih osem zatožencov, a ne dva, kakor je javilo prvo poročilo. Govori se, da soobtoženi dr. Rašin uložil v imenu vseh obsojenih nično pritožbo.

Razprava proti dunajskim anarhistom. Branitelji predlagali so v večerajšji razpravi, da se oprostijo zatožbe vsi dotični obtoženci, kateri so obtoženi širjenja priličnih tiskovin, ali pa, ako so se pregrešili vsled vsebine takih spisov. Te svoje predloge utemeljevali so branitelji s tem, da je obtožba po tiskovnih zakonih zastarela v 6 mesecih, ako v tej dobi sodišče ni iskalo obtožencev. Državni pravdnik je pobijal zastarelost, kajti ni bilo možno preganjati krivcev, ker so bili sodišču neznaní. Sodišče je bilo istega menenja, kakor drž. pravdnik. S tem se zaključena dokazila.

Italija. Kakor poročajo iz Rima, obsega finančni program popolni načrt, po katerem bi se moglo spraviti Italijo v finančno ravnovesje. Finančno poročilo govori o deficitu za leto 1894/95 v znesku 177 milijonov (!) in priporoča štednjo v skupnem znesku 45 milijonov. Povdarja nadalje, da bi se moglo največ prištediti, ako se preosnuje notranja uprava, v katero svrho je že dala komora vladí polnomoč. Minister je predlagal zateta

da propade dvor, sadovnjak, cvetličnjak, da vse podivja? Ne, ne, moja mati, pusti, da ostane vse to veselo, živo; da se s sadjem, katero si ti nasadila, veseli rod trojega rodu, da cvetlice tvojega cvetličnjaka zalivajo roke izvoljenke tvojega samega sinu. Mati, jaz sem človek — kakor edina veš — človek, ki ima um in voljo. Učiti se hočem pravice, kakor tvoj oče, moj ded. Nočem, da bi živel o tvoje milosti, pomagaj pa mi, ker brez Anke ne morem živeti.“

Srčno objame mater. Nehote pusti mati, dajo sin objema; debele solze so padale iz njenih oči na njegove lasi, gospa je bila srečna, izvenredno srečna.

„Pojdi, pojdi, ničvredno!“ — reče — „ti si svojevoljen, kakor tvoj pokojni oče. Pojdi.“

Gorka solza kane na Milanovo čelo. Mladenšč skoči in reče: „Oj vem, da se jezíš le z jezikom, a srce je veselo, ker iz oči teko solze veselja! Da, da, na avojem čelu sem čutil gorko solzo, ki je pečat moje ljubezni. Kaj ni tako, mati?“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Lepa Anka.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa.
Povslovenil Peter Medvedšek.

(Dalje.)

Jaz sem sprejel pogoj z obema rokama. Objubil sem Anki zadržno, da jej bom živ komentari našega Vrasa. Povrnili smo se k društvu. Vsprejelo nas je z raznovrtnimi pristavki, da sem bil od srca jezen. Jaz — že na pol duhovnik — nisem smel vse pušice zavračati na polna usta. Toliko bolj je odbijala jih Anka.

„Eccel haecce!“ začne senator Levanič, poln dobre volje in rudeč ko rak, smejati se; „eccel, haecce!“ Tu sta naš mladi svetnik in jezna pasterica. Gospica Anka! Vi ste se menda spovedala temu mladeniču. Morate imeti polno vrečo greha, ker je trajala spoved toliko časa. Ej, lahko je onemu, ki ima svetega Petra za nunca. Da bi bil jaz taka sveta glava!“

„Pojte no, pojte, gospod senator!“ odvrne hitro deklica, „Vi se svojim spoštovanim trebuhom bi bili komaj fraterski gvardijan, a jaz se ne bi spovedala za živo glavo —“

